

BITVA O KARLŮV MOST. V zábradlí se při opravě vymění plně dvě třetiny historických kamenů. Prý to nevaří, stejně nejsou zase tak staré, říkají zastánci stavebních prací.

Hledá se 36 kamenů

Karlův most se opravuje v přímém přenosu. Před očima veřejnosti teče malta po historických zdech a rozpadají se pískovcové kvádry. V lejtrech ale momentálně památkářům chybějí údaje o 36 kamenech, které zmizely neznámo kam.

Mít na zahrádce kámen z Karlova mostu může být snadné. Naznačuje to pátrání památkářů, s jehož výsledky se TÝDEN seznámil. Detailně zkoumali evidenci kamenů ze zábradlí jediného úseku mostu nad patnáctým obloukem a došli k překvapivým zjištěním. Firma SMP CZ, najatá na opravu mostu, vytáhla v těchto místech z parapetu 196 kamenů, na most pak vrátila 54 z nich. Vyřazené kameny zčásti uložila do městského skladiště, část ale poslala do drtičky – a o 36 z nich neexistují podle památkářů vůbec žádné záznamy.

Kamenné zábradlí nad patnáctým obloukem začali stavebníci rozebírat hned na začátku prací a přiznávají, že tehdy netušili, jak přesně s kameny nakládat: nikdo

jim to neřekl. „Když jsme s opravami začínali, ještě neexistovala pravidla, co dělat s kameny ve velmi špatném stavu,“ říká stavbyvedoucí Pavel Cihlář. Vzpomíná, jak se některé kameny nasáklé vodou hned po vyjmutí z mostu rozpadaly na suť; ty pak mizely v drtičce. „Ale o všech existují záznamy. Jak by mohl zmizet kámen, který má čtyři sta kilo?“ ptá se Cihlář.

O tom, že se z mostu ztrácejí nevidované kameny, se hovoří delší dobu, dokonce se spekuluje o kšeftování s dědictvím po předcích. Teď se však poprvé objevují důkazy, které naznačují, jak se to celé mohlo odvíjet. Drtička a nedokonalá evidence v počátcích rekonstrukce umožnily, aby se kameny z mostu dostaly kamkoli. Stavebníci nekalé praktiky popírají. „Měl jsem na zá-

znamníku vzkaz od zájemce, který chtěl koupit kameny. Jen mě to pobavilo. Je to nesmysl,“ říká Pavel Kameník, personální ředitel a mluvčí společnosti SMP CZ.

Stavbyvedoucí Cihlář namítá, že teď už pro jistotu fotografuje, eviduje a protokoluje každý zlomek pískovce a na paletách všechno odváží do městského skladu v pražské ulici Na Šutce: „O vlastní vůli si tu nedovolíme udělat vůbec nic.“ Po dráždění reaguje na návrh, že by si redaktor TÝDNE odnesl jako suvenýr úlomek ze směsi škváry a betonu, kterou pokládali stavebníci v sedmdesátých letech jako izolaci. Také tyto úlomky firma eviduje. „Když jsme je nakládali na loď a odváželi do přístavu, telefonovali nám rozlobení lidé, co to zase krademe. Už nebudeme nic riskovat,“ říká Cihlář.

Od nádraží k mostu

Na Karlově mostě to tak chodí se vším. Každý počín stavebníků okamžitě rozebírají a dokumentují aktivisté. Firma SMP CZ a město Praha, které si rekonstrukci za 180 milionů korun objednalo, se pravidelně zpovídají

▲ **CO VADÍ KRITIKŮM.** Zleva: 1. Dilatační spáry zábradlí jsou vyplněny trvale pružným tmelem, do jehož povrchu jsou zamačkány kamínky. 2. Odštípnuté hrany původních kvádrů madla. Ono se to zaplácne maltou... 3. Remeslný um. Při opravě zábradlí dochází k devastaci historických kamenů. (Komentář převzatý z www.zachrante-karluv-most.cz. Klenba na snímku vpravo vypadala minulý týden už podstatně lépe.)

ze svých malérů. Na stránkách www.zachrante-karluv-most.cz podepsalo petici za zastavení prací zatím 22 tisíc lidí. Stránky provozuje Asociace sdružení pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví ČR. Jejím přičiněním se opravou mostu zabývá skoro celý svět. Na mostě se střídají štáby ze zahraničí a dokumentují nové kvádry a spáry mezi nimi, všímají si nových vrstev hydroizolace, které později zmizí pod dlažbou. Asociace podala stížnost výboru na ochranu světového dědictví UNESCO a jeho předseda vyzval českého velvyslance, aby podal vysvětlení.

Sdružení funguje teprve dva měsíce. Kromě mezinárodního rozruchu se postaralo také o to, že se případem Karlova mostu začala zabývat policie. Vyšetřuje trestní oznámení a zkoumá, zda město nebo stavební firma nespáchaly trestný čin z nedbalosti.

Hlavní osobou v tažení proti opravám je Martin Kadrman. Živí se jako marketingový konzultant, ale první ostruhy památkářského aktivisty získal při záchraně nádraží v Ústí nad Orlicí. Budovu měl vystřídat projekt za stamiliony korun, ale nádraží stojí dodnes.

Ohledně Karlova mostu má velké cíle. Kromě zastavení prací žádá hlavy zodpovědných osob. Jako částečný úspěch uvádí odvolání architekta Ondřeje Ševců z dozоровání stavby. Teď usiluje o rezignaci šéfa pražských památkářů Jana Kněžínka.

„Nikdo z nich nepočítal, že půjdeme do takových detailů, teď jsou zaskočení. Ptají se, kdo za námi stojí, a nechce se jim věřit, že to všechno děláme jen ze zájmu o dědictví po předcích a financujeme se sami, z vlastních kapes,“ říká Kadrman. Popisuje, jak problematiku Karlova mostu vstřebal během několika týdnů, kdy prostudoval zhruba pět šanonů. Ve srovnání s odvolaným architektem Ševců, který projekt oprav sledoval a připravoval od počátku devadesátých let, jde po odborné stránce o lehkou váhu. Přesto slaví úspěchy.

Století tmelů

Napadat opravy je snadné. Jedna z nejslavnějších českých památek, šest a půl století starý symbol metropole, dnes vypadá příšerně. Kadrman a kolegové z asociace se navíc mohou opřít o posudky Národního památkového ústavu, který stojí proti stavební firmě i pražským památkářům. „Úroveň opravy mostu neodpovídá současným standardům uplatňovaným při obnově jiných národních kulturních památek,“ napsala ředitelka NPÚ Naďa Goryczková v interní zprávě pro ministerstvo kultury. TÝDNU ovšem neposkytla rozhovor ani po dvoutýdenním naléhání.

Její poznatky k provedeným opravám jsou zdrcující: „V současné době je celý severní parapet mostu přezděn a probíhají finální povrchové úpravy. Z pohledu památkové péče vykazují práce řadu de-

fektů v opracování kvádrů, nepřesném spárořezu a nekvalitně provedené patinaci.“

Hitem mezi novinkami na mostě se staly spáry zaplněné tmelem. Hmota mezi kamennými bloky se prohne i po dotyku prstem. Aby příliš neprovokovala, je posypána kamínky. Na webových stránkách asociace se u fotografie se zatmelenou rýhou vystřídaly dva popisky. První z nich

konstatuje: „I Tonda z Horní Dolní by to zvládl lépe“, druhý se ptá: „Napadlo by vás použít různé materiály?“

Stavbyvedoucího Cihláře tyto poznámky rozčilují. Nechápe, proč se veřejnost navází do jeho firmy, když všechno schválily příslušné komise, v nichž zasedají i památkáři. „Nejenže je to odsouhlaseno, tento detail se řešil už na začátku projektu,“ zlobí se Cihlář. ▶

▼ PLACENÁ INZERCE

Zachyťte každý okamžik Vánoce

Podělte se o letošní Vánoce se svými blízkými. Pošlete jim fotografii vašeho stromčeka, dárků nebo kapra přes MMS. Nebude vás to stát ani korunu. Vodafone vám nabízí bezplatné MMS na celé čtyři měsíce.

Nyní si můžete aktivovat vánoční Balíček MMS naplno, díky kterému můžete odeslat bezplatně 77 multimediálních zpráv měsíčně do všech tuzemských mobilních sítí po dobu čtyř měsíců. A pokud by vám 77 MMS měsíčně nestačilo, můžete si užít novou zvýhodněnou cenu 4,50 Kč za každou další multimediální zprávu navíc.

Zvýhodněná cena MMS už zůstane napořád. Navíc Balíček MMS naplno nabídne zákazníkům s tarifem po uplynutí čtyřměsíční lhůty každý měsíc 77 MMS jen za 77 korun.

Jedinečnou šanci získat zdarma 308 MMS máte až do 28. února. Vánoční dárek si můžete hned aktivovat v prodejně, na zákaznické lince nebo v internetové samoobsluze Vodafone.

Více na www.vodafone.cz.

▲ **STAVBYVEDOUČÍ** Pavel Cihlář prý fotografuje a eviduje každý zlozek pískovce. „O vlastní vůli si tu nedovolíme udělat vůbec nic.“

KAŽDÝ MÁ SVÉ ČÍSLO. Ale památkáři ▲ se jich nějak nemohou dopočítat.

Vlivem podnebí kámen na Karlově mostě „pracuje“. Dříve byl tento jev pozorovatelný například u sousoší *Kalvárie*, kde jeden kámen vybočil z řady o pět centimetrů. „Tmel zasahuje do hloubky tři až čtyři centimetry, pod ním je skelná vata. Kámen se pohybuje po měděném plechu. Kdybychom to spárovali obyčejnou maltou, určitě by praskla,“ hájí se stavebníci.

Bílý most

Další podivnost? Spáry mezi kameny jsou místy tak široké, že se něco podobného nevidí ani na stavbě rodinného domku. Navíc z nich vypadává malta.

Stavební hmoty ale předepsaly opravářům týmy odborníků. Stavbyvedoucí nevidí chybu ani v širokých spárách: kameny se při minulých opravách několikrát přezdívaly. Na hranách jsou otlučené. „To jsme tam měli nechat díry?“ ptá se Cihlář.

A nejviditelnější změna? Zábradlí mostu svítí do dálky novými bílými kameny. Podle

původních plánů se měla změnit třetina z původních kvádrů, nakonec musel pryč dvojnásobek. SMP CZ si opět připadá v právu. Teprve když firma rozebrala parapet, zjistila, jaký je skutečný stav zdiva. Některé kameny sice navenek působily neporušeně, po vyjmutí ze zábradlí se však ukázalo, že je zevnitř vyplňuje cement, pozůstatek z oprav v sedmdesátých letech. Vyřazení každého kamene musela posvětit komise složená z památkářů a univerzitních odborníků.

Já nic, já radní

Aktivisté jsou si jisti, že firma přistupuje k opravám způsobem, jako by rekonstruovala běžný železniční most, nikoli národní kulturní památku. Vzhledem k tomu, že se opravy připravovaly déle než deset let, jde o odvážné tvrzení, i když není příliš daleko od pravdy. „Kdybychom měli s Karlovým mostem zacházet jako s každou jinou národní památkou, postavíme na každém mostě bránu a lidi na něj budeme pouš-

tět v omezeném režimu. ‚Karel‘ představuje památku, ale zároveň i most, který se nepřetržitě po staletí používá. Vždyť tam ještě nedávno jezdila auta. ‚Karel‘ je zvláštní v každém ohledu,“ říká šéf pražských památkářů Jan Kněžínek.

Podle něho bude most vypadat úplně jinak v momentě, kdy ho město převezme od kameníků: ti nerovnosti zahladí a světlí kameny překryje umělá patina. Hlavně se naplní cíl, kvůli němuž se město do citlivé akce pustilo. Do mostu už nebude zátkat, což odvrátí katastrofu.

Kněžínek je jedním z mála, kteří postup stavebníků plně podporují. Jeho nadřízený Milan Richter (ODS) se do kauzy Karlova mostu vůbec nechce namočit. „Nic ze mě nedostanete. Různá sdružení se mě do toho snaží vtáhnout, ale není to moje záležitost. Ať to řeší odborníci, památkáři a stavaři,“ říká člen rady hlavního města, pod něhož spadá pražská kultura a památky.

Tomáš Menschik ■

■ Surová práce

Šéf městských památkářů Jan Kněžínek přiznává tři chyby. Neinformoval veřejnost. Dovolil, aby laici chodili po nehotovém díle. A špatně papíroval.

Národní památkový ústav tvrdí, že jste před opravami neprovedli průzkumy. Mají pravdu?

Stavebně-historické průzkumy na mostovku, po níž přes Karlův most chodíme, jsou vlastně všechny hotové. Ale udělala se spousta blbých chyb. Já je nepovažuji za fatální, ale zákon ano. Například hlavní město neoslovilo Archeologický ústav Akademie věd. Formálně je to pravda, ale fakticky sedí archeolog při všech jednáních už od devadesátých let. Udělali jsme administrativní chyby, ale ministerstvo řeklo, že musíme pokutu udělit, protože jde o stavbu

velkého rozsahu. A pokuty za tyto prohřešky se dávají i u mnohem menších staveb.

Podle vás mají opravy Karlova mostu jen formální nedostatky. Proč ale každý nový posudek z ministerstva kultury vyzní tak drtivě?

Jediná velká chyba se stala v sedmdesátých letech. Stavaři položili mostovku, do níž zatéká. Tehdy se také zrušila kamenosochařská huť – další obrovská chyba. Huť průběžně ukládala do mostu nové kameny a vlastně jsme ani neviděli, že most opravuje.

Proč jste neprovedli kompletní stavebně-historický průzkum, než jste začal? Státní památkáři vám to dodnes vytýkají.

Jen laik může říct, že jsme měli udělat kompletní průzkum. Ten přece můžeme udělat, jen když zábradlí rozebereme. Jak jinak by to šlo? Nikdy se neodvedlo tolik práce k poznání toho, co Karlův most znamená. Architekt Ondřej Ševců dokonce počítá celkovou váhu mostu. Jeho publikace budou velmi zajímavé. Dokonce víme, odkud se volskými povozy vozil kámen. Ale až při rozebrání mostu se ukázalo, že nevměníme třetinu kamenů, nýbrž dvě třetiny.

Proč si nerozumíte se státními památkáři? Kde se stala chyba?

Obrovská chyba je, že developer rovnou nepředává hotové úseky. Vy jdete po mostě a vidíte, jak surově je to provedeno. Lidi propa-

▲ **JAN KNĚŽÍNEK:** Bude to vzorová oprava, uvidíte, ještě za ni dostaneme nějakou cenu.

dají panice, ale ještě nevidí konečný stav. Kameny se ještě budou patinovat, kameníci je zarovnají, aby nikde nevyčnívaly. Chápu, že si občan klepe na čelo, co to tady ti potomci provádějí, ale proč na to skáče inspekce ministerstva kultury? Uvidíte, že za dva tři roky budeme slavit nějaké prestižní ocenění za vzorovou rekonstrukci.